

JÍZDNÍ KOLA

Začneme zvolna – u dvou kol. I jízda na jízdním kole ve spojení se ženami byla na dlouhou dobu nepředstavitelná a společnost ji nepodporovala. Pak přišla Annie Kopchovsky a s kolem dokázala objet svět. V době, kdy vyrážela na svou cestu, byla cyklistika u žen považována za skandální, nebezpečnou činnost, která mohla vést až k neplodnosti. Kvůli kontaktu těla se sedlem a vibracemi z kola se mělo ježdění na kole za sexuálně stimulující, a tedy pro ženy naprosto nepřijatelné. Příběh Annie Kopchovsky alias Annie Londonderry ukázal, že má sílu měnit jak individuální životy, tak i působit na celou společnost. Její cesta se stala vzorem i pro mnoho dalších žen, a cyklistek tak začalo přibývat.

ANNIE COHEN KOPCHOVSKY (1870–1947)

která objela v devatenáctém století svět na kole

Všechno to prý začalo jako sázka mezi dvěma bohatými bostonskými gentlemany, že žena nezvládne to, co zvládl muž – objet svět na dvou kolech a vrátit se zpátky do patnácti

měsíců. Pokud by uspěla, čekala by na ni odměna 10 000 dolarů, což byla v roce 1895 spousta peněz. Tato sázka se ve skutečnosti zřejmě neudála, zajistila ale Annie Londonderry pozornost tisku i veřejnosti v době, kdy na tom ženy byly z hlediska svých práv v porovnání s muži velmi špatně. Ať to začalo jako sázka, nebo ne, byl to závod jedné odvážné ženy hledající seberealizaci, závod, během něhož tato žena rozbila viktoriánské představy o ženách a jejich místě ve společnosti. Kolo bylo jejím prostředkem, jak uniknout ze svěrací kazajky genderových stereotypů, které dlouho udržovaly a stále ještě udržují ženy v podřízeném postavení oproti mužům.

Annie Cohen Kopchovsky, později známá jako Annie Londonderry, se narodila v Lotyšsku v roce 1870 židovským rodičům Levi

Annie Cohen Kopchovsky alias Annie Londonderry, 1896.

a Beatrice Cohenovým. V roce 1875 rodina emigrovala do USA a usadila se v Bostonu. Annie si vzala obchodníka jménem Max Kopchovsky a měli spolu tři děti.

Annie Kopchovsky inspiroval muž, který objel svět na kole, a rozhodla se být první ženou na světě, které se podaří to samé a dokáže tak, že ženy mají stejné fyzické předpoklady jako muži. V červnu roku 1894 vyrazila jako třiatřicetiletá na kole z Bostonu, projela přes Spojené státy a následně kolem celého světa a v září 1895 se vrátila zpátky do Bostonu. Když vyrážela, na kolo si pověsila reklamu na společnost Londonderry Lithie Spring, za což dostala 100 dolarů na podporu své cesty. Také souhlasila s tím, že bude vystupovat jako Annie Londonderry.

Svou cestu začala na dámském kole vázícím přes dvacet kilogramů. Na sobě měla mimo jiné dlouhou sukni a korzet. O více než rok později končila svou cestu na pánském kole, které bylo o polovinu lehčí, a oblečená byla v mužském oblečení určeném pro cesty na kole. Změna oděvu byla částečně z praktických důvodů, ale byl to také jeden ze způsobů, jak se Annie Londonderry stavěla proti zaběhlým konvencím.

Velkou část cesty sice vezla Annie Londonderry své kolo ve vlaku nebo na lodi. Na kole však ujela mnoho tisíc kilometrů přes Spojené státy, Francii, severní Afriku, Srí Lanku, Čínu, Japonsko a další části světa. I když tedy celý svět vyloženě neobjela na kole, samotný pokus byl pro ženy a jejich emancipaci přelomový. Zásadní však bylo nejen to, že po světě cestovala na kole, ale zejména fakt, že vše zvládla sama, čímž ukázala dalším ženám a celému světu, že žena si dokáže najít svou vlastní cestu a zvládnout, co si zamane.

AUTOMOBILY

Ženy-řidičky stále čelí mnohým negativním stereotypům. Přitom pokud jde o bezpečnost, podle dostupných statistik jsou to z velké části muži, kdo způsobuje dopravní nehody (68 % v roce 2020) a získává častěji trestné body.

„O tom, že ženy se chovají bezpečněji, svědčí mimo jiné i skutečnost, že přes poměr 56 % řidičů ku 44 % řidiček na českých silnicích bylo na konci roku 2019 mezi „držiteli“ trestných bodů 82,5 % mužů a jen 17,5 % žen.“³

Dalo by se říct, že první testovací řidič(ka) byla žena – Bertha Benz, která měla odvahu vzít ještě nevytvořený stroj na výlet. O století později, necelý rok po úmrtí této průkopnice automobilismu, se přidala k armádě mimo jiné budoucí královna Alžběta II. Připojila se k Ženskému pozemnímu pomocnému sboru (Auxiliary Territorial Service, ATS), kde prošla výcvikem v řízení a údržbě vojenských nákladních vozidel. Kromě ní sloužilo v armádě na různých pozicích mnoho žen z celého světa.

3 Statistika & My, 10/21, magazín Českého statistického úřadu.